

JAMIYATDA SAN'ATNING AHAMIYATISam ISI o'qituvchisi **N. Imamov**Sam ISI TM-324 talabasi **D. Kattaxo'jayeve**

Anotatsiya: Maqolada san'atning jamiyatdagi o'rni, ijtimoiy va iqtisodiy ta'siri, ta'lim va ruhiy salomatlikka foydasi yoritilgan. Shuningdek, san'at terapiyasining ahamiyati ko'rsatilgan. Xulosa sifatida, san'at jamiyat taraqqiyotida muhim omil ekani ta'kidlanadi.

Annotation: The article highlights the role of art in society, its social and economic impact, as well as its benefits for education and mental health. Additionally, the importance of art therapy is discussed. In conclusion, art is emphasized as a crucial factor in societal development.

Аннотация: В статье освещается роль искусства в обществе, его социальное и экономическое влияние, а также польза для образования и психического здоровья. Кроме того, рассматривается значение арт-терапии. В заключение подчеркивается, что искусство является важным фактором развития общества.

Kalit so'zlar: san'at, jamiyat, ifoda, mulqot, ijodkorlik, madaniy me'ros, ijtimoiy o'zgarish, iqtisodiy rivojlanish, san'at terapiyasi, ruhiy salomatlik, ta'lim, estetik zavq, muzey, teatr, adabiyot, musiqa, tasviriy san'at, dizayn.

Keywords: art, society, expression, communication, creativity, cultural heritage, social change, economic development, art therapy, mental health, education, aesthetic pleasure, museum, theater, literature, music, visual arts, design.

Ключевые слова: искусство, общество, выражение, коммуникация, креативность, культурное наследие, социальные изменения, экономическое развитие, арт-терапия, психическое здоровье, образование, эстетическое удовольствие, музей, театр, литература, музыка, изобразительное искусство, дизайн.

San'at asrlar davomida insoniyat sivilizatsiyasining ajralmas qismi bo'lib kelgan. U ifoda vositasi, muloqot usuli va madaniy merosni asrashning muhim yo'li hisoblanadi. Qadimgi g'or rasmlaridan tortib zamonaviy raqamli san'atgacha, u jamiyatning qadriyatlari, his-tuyg'ulari va tarixiy voqealarini aks ettiradi. San'at shaxsiy identifikatsiyani shakllantirish, ijodkorlikni rivojlantirish va ruhiy farovonlikni mustahkamlashga xizmat qiladi. U nafaqat estetik zavq bag'ishlaydi, balki ta'lim, siyosat va psixologik terapiya kabi sohalarga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Ifoda va muloqot. San'atning asosiy vazifalaridan biri – his-tuyg'ular va g'oyalarni ifodalashdir. Rasmlar, haykaltaroshlik, musiqa, raqs va adabiyot orqali san'atkorlar o'z fikrlari, e'tiqodlari va tajribalarini yetkazadilar. Bu esa turli nuqtai nazarlarni anglash va turli madaniyat hamda avlodlar o'rtasida hamdardlik tuyg'usini shakllantirishga yordam beradi. San'at til to'siqlarini yengib o'tuvchi universal muloqot vositasi bo'lib, turli odamlarni birlashtiradi. Ta'sirchan she'r yoki chuqur ma'noli rasm inson qalbiga yetib borishi mumkin, shuning uchun san'at murakkab tuyg'ularni so'zlardan ko'ra samaraliroq ifoda etadi.

San'at va ijtimoiy o'zgarishlar. San'at ijtimoiy o'zgarishlarning kuchli vositasi hisoblanadi. Ko'plab san'atkorlar o'z asarlari orqali tengsizlik, ekologik muammolar va siyosiy kurashlar kabi dolzarb masalalarga e'tibor qaratadilar. San'at kuchli hissiyotlarni uyg'otib, odamlarni harakat qilishga va yaxshiroq jamiyat barpo etishga undashi mumkin. Tarix davomida inqilobiy harakatlar san'at orqali qo'llab-quvvatlangan – urushga qarshi rasmlar, norozilik qo'shiqlari va siyosiy karikaturalar jamiyat ongini o'zgartirishga hissa qo'shgan. Devorlarga

chizilgan mural rasmlar, teatr spektakllari va boshqa san'at turlari mustabid tizimlarni tanqid qilish vositasi bo'lib kelgan.

San'at va iqtisodiyot. Bundan tashqari, san'at iqtisodiy o'sishga ham katta hissa qo'shadi. Vizual san'at, teatr, kino, moda va dizayn kabi ijodiy sohalar dunyo bo'ylab ish o'rinlari yaratadi va daromad keltiradi. Muzeylar, galereyalar, teatrlar va madaniy festivallar sayyohlarni jalb qilib, mahalliy iqtisodiyotni rivojlantiradi. Ko'plab shaharlar va davlatlar o'z madaniy meroslarini iqtisodiy jihatdan samarali foydalanish imkoniyati sifatida ko'rib chiqib, san'at sanoatini rivojlantirish orqali barqaror iqtisodiy taraqqiyotga erishmoqdalar. Bundan tashqari, musiqa, kino va raqamli media kabi san'at bilan bog'liq bizneslar yangi ish o'rinlarini yaratib, turli sohalarda bandlikni oshiradi.

San'at va ta'lim. San'at ta'lim jarayonida ham muhim rol o'ynaydi, u tanqidiy fikrlash, muammolarni hal qilish va ijodiy yondashuv qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Yoshligidan san'at bilan shug'ullangan bolalar intellektual qobiliyatlarini yaxshilaydi, diqqat-e'tiborini oshiradi va turli dunyoqarashlarni anglashga o'rganadi. O'quv dasturlarida san'atga katta e'tibor qaratilgan maktablarda o'quvchilarning motivatsiyasi va akademik natijalari yaxshiroq bo'lishi kuzatiladi. Chizmachilik, teatr va musiqa kabi san'at turlari o'quvchilarga o'zini erkin ifodalash imkoniyatini beradi, shu bilan birga intizom va jamoaviy ish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Bundan tashqari, san'at ta'limi madaniy an'analarni saqlab qolishga yordam beradi va tarixiy ildizlar bilan bog'liqlikni mustahkamlaydi.

San'atning terapevtik foydasi. San'atning madaniy va iqtisodiy ahamiyatidan tashqari, uning terapevtik xususiyatlari ham mavjud. San'at bilan shug'ullanish stressni kamaytiradi, ruhiy salomatlikni yaxshilaydi va kognitiv qobiliyatlarni oshiradi. San'at terapiyasi travma, tashvish va depressiya bilan kurashayotgan insonlarga yordam berish uchun keng qo'llaniladi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, san'at yaratish va uni kuzatish insonni ijobiy his-tuyg'ular bilan to'ldirib, o'ziga

bo'lgan ishonchni oshiradi va umumiy farovonlikni mustahkamlaydi. Kasalxonalar, reabilitatsiya markazlari va psixologik maslahat markazlari san'at terapiyasidan bemorlarni tiklash va ruhiy barqarorlikni qo'llab-quvvatlash maqsadida foydalanadilar.

Xulosa qilib aytganda, san'at nafaqat estetik zavq bag'ishlonchi vosita, balki inson hayotining ajralmas qismi hisoblanadi. U jamiyatni shakllantiradi, tarixni saqlaydi, iqtisodiy rivojlanishga xizmat qiladi va ruhiy farovonlikni ta'minlaydi. San'atni rivojlantirish va qadrlash ijodiy, bog'langan va boy dunyo barpo etish imkonini beradi. Tasviriy san'at, musiqa, raqs, adabiyot va kino kabi san'at turlari inson tajribasining ajralmas qismi bo'lib, doimo insoniyat tarixini shakllantirib kelmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Danto, A. (1997). *After the End of Art: Contemporary Art and the Pale of History*. Princeton University Press.
2. Gombrich, E. H. (2000). *The Story of Art*. Phaidon Press.
3. Becker, H. S. (1982). *Art Worlds*. University of California Press.
4. Smith, T. (2009). *What is Contemporary Art?* University of Chicago Press.
5. The Art Newspaper. (2023). *How Art Influences Culture and Economy*. Retrieved from www.theartnewspaper.com